

Radosław Sztyber

**„Skądże to
zbląźnienie świata?”**

Wojciecha Dembołęckiego
Wywód jedynowłasnego państwa świata
(studium monograficzne i edycja krytyczna)

Zielona Góra 2012

RADA WYDAWNICZA

Krzysztof Urbanowski (*przewodniczący*),
Marian Adamski, Andrzej Maciejewski, Janusz Matkowski,
Maria Fic, Bohdan Halczak, Zdzisław Wołek, Michał Drab, Anna Walicka,
Beata Gabryś, Rafał Ciesielski, Ryszard Błażyński (*sekretarz*)

RECENZJE

Stawomir Kufel
Józef Tomasz Pokrzywniak

REDAKCJA

Beata Szczeszek

PROJEKT OKŁADKI

Ida Chojnicka

OPRACOWANIE TYPOGRAFICZNE

Anna Strzyżewska

© Copyright by Uniwersytet Zielonogórski
Zielona Góra 2012

ISBN 978-83-7481-453-9

OFICyna WYDAWNICZA UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO
65-246 Zielona Góra, ul. Podgórna 50, tel./faks (68) 328 78 64
www.ow.uz.zgora.pl, e-mail: sekretariatow@adm.uz.zgora.pl
Druk: Zakład Poligraficzny UZ

PODZIĘKOWANIA

Nadaniu ostatecznego kształtu tej książki pomogli — służąc wsparciem w rozmaitej postaci — ludzie wybitni, którym osobiście wiele zawdzięczam. Recenzenci — Profesor doktor habilitowany Józef Tomasz Pokrzywniak oraz Profesor doktor habilitowany Sławomir Kufel nie tylko ciepło wyrazili się o przedsięwzięciu, ale i wytknęli niezbędne do skorygowania usterki. Profesor doktor habilitowany Wiesław Wydra od lat wspiera mnie i służy radą, czasem dobrym słowem, a nieraz serią trudnych, lecz zawsze inspirujących pytań. Zechciał przeczytać pokaźną część tej książki i sformułować na jej temat kilka, jak zwykle, cennych sugestii. A przede wszystkim przekonywał, że warto — mimo wszystko — ją napisać.

Profesorowie Franciszek Pilarczyk oraz Bogdan Trocha podjęli się lektury tej pracy i wypowiedzieli niejedną ważką konkluzję, by ostatecznie podnieść wartość opracowania. Profesorowie Marek Nalepa oraz Artur Timofiejew (na podstawie fragmentu i streszczenia niektórych wątków przedkładanego studium) wyrazili wiarę w sens innego, nowego i proponowanego tu sposobu odczytania *Wyvodu*. Profesor Piotr Borek wielokrotnie wykazywał zasadność studiów nad pisanym dorobkiem nadmiernie kompromitowanego Wojciecha Dembołęckiego. Instytut Franciszkański (Łódź Łagiewniki) — reprezentowany przez Księdza Profesora doktora habilitowanego Celestyna Napiórkowskiego oraz Doktora Stanisława Cieślaka z aprobatą przyjęli najnowszą interpretację „wywodowego” przekazu zredagowanego przez zakonnik w XVII wieku.

Wszystkim serdecznie dziękuję.

W osobnym miejscu zechcą przyjąć wyrazy wdzięczności — Władze Uniwersytetu Zielonogórskiego, Władze Wydziału oraz Władze Instytutu, gdzie pracuję — za cierpliwość i pokładane we mnie nadzieje, co zobowiązuje. Jestem również wdzięczny moim akademickim Koleżankom i Kolegom — za otuchę, jakiej nigdy mi nie skąpili.

Pani Doktor Zofii Magnuszewskiej dziękuję za niezłomną wiarę w ucznia swojego Męża, Profesora Władysława Magnuszewskiego, i za wsze optymistyczne, budujące słowa.

*Źonie i Synowi,
Anecie i Konradowi*

PROLOG

Na początku było słowo...

Wierzmy z pospólstwem, a śmiejmy się w ciszy.
(*Myszeida*)

Nie wierzy dziełom takim, kto niegodzien wierzyć.
(*Do księdza Adama Naruszewicza,
koadiutora smoleńskiego*)

Bajarz, choć sam nie wierzył, plół bajki wymownie.
(*Do księdza Adama Naruszewicza,
koadiutora smoleńskiego*)
Ignacy Krasicki